

РЕЦЕНЗИЯ

от Доц. д-р Красимир Симеонов Мутафов преподавател по финансово и данъчно право в ЦЮН на Бургаски свободен университет, външен член на научното жури назначено със заповед № 1471/23.06.2017 г.

На дисертационен труд за получаване на образователна и научна степен **„доктор“** с тема „Оспорване на индивидуални финансови актове“.

Автор – Анастасия Георгиева Дюлгерова.

Научен ръководител – гл.ас.д-р Маргарита Чешмеджиева, консултант – доц.д-р Валентина Александрова.

Област на висше образование: 3. Социални стопански и правни науки.

Професионално направление: 3.6. Право.

Докторска програма „Административно право и процес“.

Звено на обучение Катедра „Публичноправни науки“ при Правно-исторически факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“.

1. Анастасия Георгиева Дюлгерова е родена на 26.10.1977 г., завършила е специалност „право“ през 2002 г. в СУ „Св. Климент Охридски“ Понастоящем работи като адвокат в АК София Зачислена е за редовен докторант на 31.10.2014 г. със Заповед № 177/31.01.2014 г. и е отчислена с право на защита на 31.01.2017 г. Изследваната правна материя е свързана с професионалната дейност на кандидата в качеството му адвокат, явяващ се като процесуален представител по дела във финансово правната сфера.

Докторантът отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за неговото прилагане, както и на Правилника за развитие на академичния състав на ЮЗУ „Неофит Рилски“.

Темата на дисертационния труд е значима и актуална в областта на финансовото право, като следва да се отбележи че към момента липсва цялостна разработка на тази проблематика, което да е съобразено с действащата нормативна уредба.

Изследваната съдебна практика спомага за научно-приложната стойност на труда.

Представеният за рецензия дисертационен труд е в обем от 217 страници и се състои от увод три отделни глави и библиография. Използвани и коректно посочени са 255 литературни източници/като и интернет сайтове/, включително и чуждестранни. Темата на хабилитационният труд е значима и актуална, тъй като с нея се поставят въпроси, които до момента и в своята цялост оставаха извън полезрението на правната наука. Формулировката на темата ясно указва целта на автора да се изследва механизмът на оспорване на индивидуалните финансови актове като отделен вид индивидуални административни актове.

В увода са посочени предмета, целите и задачите на изследването, както и неговото практическо значение. В хода на работата основно са ползвани следните научни методи: формално-юридически, сравнително правен и историко-правен

Глава първа на труда е озаглавена **„Правна същност на оспорването на индивидуалните финансови актове и сравнително-правен анализ на системите за оспорване в чужди държави“**. В тази част от дисертацията, авторът е разгледал въпросите свързани с правната същност на индивидуалния финансов акт, неговите юридически характеристики, както и условията за неговата законосъобразност. Макар и вече разглеждани в научната литература те имат своето място в структурата на труда с оглед на възприетия в науката подход да се преминава от общото към специалното. Би било неубедително да се изследва материята свързана с оспорването на индивидуалните финансови актове без да се обърне внимание върху тези въпроси. В необходимата за изследването дълбочина са разгледани понятието за оспорване и неговата юридическа характеристика. В тази част от работата в полемичен аспект са разгледани различните теории в доктрината на понятията „финансов правен акт“, „данъчен акт“, акт за установяване на данъчни задължения“. Вследствие на това е направен опит да се обоснове и изведе в теоретичен аспект понятието „акт по приходите“ като родово понятие, което да обхваща всички актове, с които се установяват публични задължения по реда на ДОПК. В

дисертацията е обърнато внимание и на понятието за „оспорване“, като авторът застъпва становището, че би следвало то да замени понятието „обжалване“ прието в ДОПК.

Добро впечатление в дисертационния труд прави частта посветена на сравнително-правния анализ на системите за оспорване на индивидуалните финансови актове в чуждите държави. Както подсказва самото заглавие на тази част от дисертацията заглавие авторът е изследвал механизмът на оспорване на тези актове възприет в различни страни, включително и такива извън ЕС. Тази част от дисертацията позволява да се сравни чуждестранния опит в това отношение с възприетите в нашата страна процесуални правила и би помогнала на законодателя в по-нататъшното усъвършенстване на нормативната уредба.

Втора глава е посветена на оспорването на индивидуалните финансови актове по административен ред. Разгледана е процедурата по тяхното оспорване в административната фаза както и отделните механизми, които намират приложение, като спиране на изпълнението, споразумението относно доказателствата и др. Направено е предложение *de lege ferenda* прокурорът да може да оспори законосъобразността на споразумението относно доказателствата по чл.154 от ДОПК в случай, че то поставя в опасност интересите на фиска в посока отпадане или намаляване на размера на дължимите данъци. Ясно са открити особеностите, присъщи на административното оспорване на ИФА, които ги отличават от аналогичната фаза по АПК намираща приложение при ИАА, издаване по този ред. Обоснована е разликата и съотношението между „субект на публичното вземане“, „задължено лице“ в материалното правоотношение и „адресат на индивидуалния финансов акт“. Основателно в дисертацията е обърнато внимание на трудностите, които възникват в практиката във връзка с броенето на сроковете в процедурата по тяхното административно обжалване, както и в случаите на мълчаливо им потвърждаване. Напълно правилно се защитава становището, изразено вече в праната наука, че началният момент, от който започва да тече срока за произнасяне на от административния орган следва да се счита момента на постъпване на жалбата в ТД на НАП. Правилно е и тълкуването

на чл.155, ал.8 от ДОПК за акта не може да се изменя във вреда на жалбоподателя, тъй като дължимостта на данъка не е обвързана с виновно или не поведение на неговия адресат, както и това, че той не е санкция.

Третата глава от труда е озаглавена „ **Оспорване на индивидуалните финансови актове по съдебен ред**“. Както подсказва нейното заглавие тук авторът се е концентрирал върху съдебното оспорване на този вид актове в двете инстанции допустими съгласно нашето законодателство – първоинстанционната пред административните съдилища и касационната, която се развива пред ВАС. В същата част от труда в необходимата за целите на изследването степен е разгледан механизма на отмяна на влезлите в сила съдебни решения, както и мястото на прокурора при оспорването на ИФА като цяло. Положително отношение предизвиква поставянето на механизма на оспорване на ИФА през призмата на основните човешки права, правото на справедлив процес и т.н., както и това споровете относно тяхната законосъобразност да се решават от всички административни съдилища/има се предвид за ревизионните актове и АПВ/ Не може да не се подкрепи предложението направено от автора споровете относно законосъобразността на индивидуалните финансови актове в първата фаза на съдебното производство да се решават от специализирани отделения. Тук бих си позволил до отбележа, че може би е по-удачно, да се възприеме германския модел на специализирани финансови съдилища. С необходимата задълбоченост са поставени и разгледани въпросите свързани с касационното производство при оспорване на решенията на първоинстанционните съдилища.

Критични бележки и препоръки.

Към всеки труд, могат да бъдат оправени критични бележки, като изключение от това не прави и настоящата дисертация.

-На места остават съмнения за неточно ползване на правната терминология. От една страна автора приема, че оспорването е родов термин, който включва в себе си правото на адресата на ИФА да подаде жалба и това на прокурора да го протестира, изключва последното когато прави общ извод относно оспорването/стр.69/. Не мога да се съглася, че индивидуалните финансови актове имат паричен характер. Това, че с тях се

установяват финансови задължения, които се определят в пари не може да даде основание за такъв извод. Парично-имуществен характер имат финансовите правоотношения, а не актовете.

- Според мен е необходима доста по-сериозна аргументация за необходимостта от въвеждането на понятието „акт по приходите” като родова такава, което при евентуално отпечатване на работата е желателно да се доразвие и аргументира. Не мисля, че има необходимост и от въвеждането на „Бланка за жалба”, законодателят достатъчно ясно е регламентирал условията за нейната редовност в чл.145 от ДОПК.

- Неоснователно според мен е направеното предложение „de lege ferenda” за отпадането на разпоредбата на чл.99, ал.7 от АПК. Вярно, че при тях ЕСПЧ се произнася по конкретен правен казус, но едва ли при друг идентичен такъв, той би се произнесъл различно и в тази насока считам, че съдебната практика търпи известна критика. Може би авторът би трябвало по задълбочено да обърне внимание и практиката на СЕС по преюдициални запитвания по данъчни дела и вероятно би стигнал до извода, че са необходими съответните предложения за промяна в нашето законодателство позволящи изменението на влязъл в сила ревизионен акт на това основание, а защо не и за отмяна на влязло в сила съдебно решение, като изходим от правната им същност.

- В частта свързана със съдебното оспорване на ИФА не е обърнато достатъчно внимание относно доказателствената тежест и на това, че този вид актове се ползват с презумпция за законосъобразност/истинност стр.158/. Не мисля, че е убедително становището, че ревизионният акт, включително и този издаван по реда на чл.122 от ДОПК, се ползват с такава презумпция, а останалите индивидуални финансови актове не /предполагам тези по чл.106 и чл.107 от ДОПК, както и акта за прихващане и възстановяване/.

По-скоро като препоръка отколкото като забележка бих обърнал внимание на автора, че при разглеждането на тази материя, а и за в бъдеще е необходимо по-аргументирано да изразява своето становище по спорни въпроси или такива, които предлага като свое оригинално решение.

Приложените публикации са по правни въпроси относими към проблематиката изследвана в дисертационния труд/единият в съавторство/. Авторефератът е съставен съгласно изискванията и отразява правдиво основните резултати на научното изследване.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Като цяло работата е на добро научно ниво и изложените забележки и препоръки не намаляват научната и практическа стойност на дисертационния труд. Имайки предвид изложеното считам, че кандидатът и дисертационния труд отговарят на изискванията на глава втора от Закона за развитието на академичния състав на Република България и специфичните изисквания на вътрешните правила на ЮЗУ „Неофит Рилски” като предлагам на научното жури да присъди на Анастасия Георгиева Дюлгерова образователната и научна степен **„доктор“**.

С УВАЖЕНИЕ.....

/Доц.д-р К. Мутафов/